

XAVIER C.-RIBOT

Ramon Tremosa i Balcells acaba de publicar el llibre *Estatut, aeroports i ports de peix al cove* (Edicions 3 i 4, 2006). El professor titular del Departament de Teoria Econòmica de la UB, on és investigador al Centre d'Anàlisi Econòmica i de les Polítiques Socials (CAEPS), especialitzat en economia regional, política monetària i economia de la salut, ha publicat articles d'economia catalana a les revistes acadèmiques *Applied Economics* (2005), *International Journal of Applied Economics* (2005), *Regional Studies* (2003), *Applied Economics Letters* (2001) i *Health Economics in Prevention and Care* (2001). També a *Revista Econòmica de Catalunya* (Col·legi d'Economistes, 2004), *L'Espill* (Universitat de València i Editorial 3 i 4, 2004), *Nota d'Economia* (Conselleria d'Economia i Finances, 2003), *Boletín Económico del ICE* (Ministerio de Economía, 2003), *Cuadernos de Economía* (Universidad Autónoma de Madrid 2002), *Foment del Treball* i *Editur*. És col·laborador habitual del diari *Avui* i del setmanari *El Temps*, així com col·laborador esporàdic dels diaris *La Vanguardia*, *El Periódico* i *Expansión*. I coautor dels llibres *L'espòli fiscal. Una asfíxia premeditada* (Editorial 3 i 4, 2005, 3a edició), *La financiación de las comunidades autónomas* (Edicions de la UB, 2005), *L'Espanya d'Aznar: dotze vi-*

sions del projecte polític del PP (Editorial Proa, 2004), *Polítiques públiques: una visió renovada* (Ediciones Deusto, 2004), *L'empresa catalana en l'economia global* (Papers d'Economia Industrial, núm. 19, 2003), *Catalunya: una societat massa limitada* (Angle Editorial, 2003), *Competitivitat de l'economia catalana en l'horitzó 2010: Efectes macroeconòmics del dèficit fiscal amb l'Estat espanyol* (CAT21, 2003), *El sector públic a Catalunya, 1985-1998* (Institut d'Estudis Autònoms, 2002), *Les PIME a Catalunya: la força productiva catalana* (Editorial Pòrtic i Banc de Sabadell, 2002) i *La reducció de los costes administrativos en España: nuevas tecnologías y eficiencia en la gestión pública* (Ranstad, col·lecció de recursos humans, 1999).

Per què el peix al cove?

Perquè Jordi Pujol tenia raó. El president Pujol, durant 23 anys, va dir “no crec en reformes estatutàries”, “estic còmode amb aquest Estatut del 79, que és genèric, inconcret, fet abans que moltes lleis espanyoles que tanquen el model” —per exemple, la LOFCA (Llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes) és posterior a l'Estatut—. Llavors va dir “l'única manera

d'avançar en l'autogovern és tenir governs forts a Catalunya, aprofitar les majories relatives a Madrid”. També deia el president Pujol que “a Espanya hi ha zero federals”, que “el PSOE i el PP tenen el mateix model d'Estat” i que, tot i que és catalanista cultural a Catalunya, “el PSC a Madrid desapareix”. I diu “mentre no tinguem més força, no es pot plantejar res superior”. Aleshores, és clar, el problema d'aquest model de peix al cove és que, quan ve una majoria absoluta, per exemple, com la del 2000 al 2004, hostil, maleducada, provocativa, els resultats són zero. Llavors, va haver-hi un consens a Catalunya dels quatre primers partits, menys el PP, de dir doncs anem a fer un nou Estatut que blindi l'autogovern, el finançament i les infraestructures, que són les dues potes que han fluïxat més en els últims anys, d'una majoria absoluta futura hostil. A la vista del resultat del nou Estatut, quan mirem com ports i aeroports van caure pel camí, com el finançament va ser totalment retocat, què veiem?

Què veiem?

Que en els propers anys tindrem aeroports, ports i finançament d'acord amb el peix al cove que puguem fer.

Ramon Tremosa i Balcells

Professor de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona, articulista i escriptor

“Aquest pot ser l'últim Estatut de Catalunya”

Per Tremosa, el president Pujol tenia raó ja que des de Madrid se segueixen fent les mateixes trames i el nou Estatut s'ha negociat malament per separat

És a dir, la LOFCA, revisió que toca l'any que ve, i la llei de descentralització dels aeroports que Zapatero ha promès dintre de dos anys, que són les lleis més importants de la legislatura, des d'un punt de vista català.

Això de què dependrà?

De quin Govern té Catalunya i de si a

combrar encara més cap a casa. I el que és preocupant és que el ministre Solbes digui que el document andalús és el model de referència i el conseller Castells calli.

Què podem esperar del nou Estatut?

Doncs, aeroports i ports han saltat de l'Estatut, depenem de l'amabilitat de

de setembre va generar el pressupost general de l'Estat, en què la Cambra de Comerç va denunciar amb tot luxe de detall i gran habilitat totes les trampes de Solbes, demostra fins a quin punt el nou Estatut en matèria de finançament no blindava l'autogovern ni suposa cap millora. De fet, això ja ho havíem defensat nosaltres abans del

Penso que aquest nou Estatut, si d'aquí a tres o quatre anys no es pot retocar, caducarà més ràpidament del que alguns voldrien

Madrid hi ha majoria absoluta o no. Reconec la bona part de raó que tenia el president Pujol en parlar de peix al cove.

L'Estatut ha quedat molt relativitzat, suavitzat, diguem-ne.

Els articles de finançament, del 201 al 223, estan completament alterats i retocats. No té res a veure el contingut del 30 de setembre amb el text final. És, com Antoni Zabalza ha reconegut, entre molts altres economistes, un text genèric, inconcret, depèn de lleis espanyoles que s'han de fer a Madrid als propers anys, no hi ha res garantit ni res blindat. En contra del que diu el conseller Castells, que hi ha un nou model. Això no és així. Antoni Zabalza, catedràtic i exsecretari d'Estat d'Hisenda i president d'Ercross, diu "aquí hi han moltes interpretacions possibles i, si es negocia malament, podem acabar pitjor del que estem".

Per què?

Per què s'ha de tenir present que Andalusia, que s'ha esperat que estigués acabat l'Estatut català per fotocopiar més de 50 articles, ha sigut la primera autonomia a presentar propostes de criteris per revisar la LOFCA i es-

Madrid, de la pressió que puguem fer des d'aquí. Finançament? Depèn com sempre de la revisió quinquenal de la LOFCA, de quina força tenim aquí, quina voluntat tenim per avançar, quina majoria hi ha a Madrid. Per tant, res de nou sota el sol. El president Pujol sempre es va malfiar de la reforma de l'Estatut, va dir que "la cojuntura política de PSC i PP, que se senten còmodes en aquest model d'estat centralista, era massa potent a Catalunya com per poder plantejar un pols amb l'Estat". I mirant el text final, penso que tenia raó.

L'Estatut durarà menys del que sembla?

Es deia que ara hauran de passar 10 o 15 anys per veure que ens han pres el pèl. Però no, penso que la cosa anirà molt ràpida perquè en els temps de la globalització que vivim tot va molt de pressa. Aquest estiu amb el col·lapse del Prat, l'ambient massiu d'immigrants, amb el col·lapse del rodalies de Renfe, amb tot el debat que al mes

referèndum fins i tot pagant un anunci a *La Vanguardia*. Com el ministre Solbes es passa pel forro un nou Estatut que està en vigor des de mitjan estiu. Les mateixes trampes de sempre les segueixen fent impunement.

Com ara?

La no-regionalització d'un 25 per cent de tota la inversió pública. No donar detalls de quina inversió es liquida, quin percentatge del pressupost es liquida finalment. I com Catalunya surt amb un 14 per cent assignat molt per sota del 18,5 que li pertocaria segons la llei orgànica. Per tant, penso que aquest Estatut, si el govern espanyol no és prou hàbil com per donar una mica de peixet i d'aquí tres o quatre anys puguem tocar-lo en el sentit físic del terme, caducarà més ràpidament dels que alguns voldrien.

Rebutjant l'Estatut s'haurien aconseguit més recursos?

Rebutjant l'Estatut o retirant-lo, que

és el que jo hauria preferit, que ho haguessin fet CiU i Esquerra, s'hauria donat un senyal a Madrid que no ens ho empassarem tot, que hem arribat al límit en segons quins tractes ve fent el govern espanyol en infraestructures i finançament. I, per exemple, la llei d'aeroports amb una mica de reivindicació al carrer i des de les patronals i entitats civils, com em consta que alguna ho està intentant fer en aquesta qüestió, hauríem donat una sensació més de pols de força cívica i política de la que ara potser podem oferir. Jo sóc dels que pensava, precisament perquè les reformes fan avançar més que els pobles que les revolucions, que no es podia acceptar qualsevol reforma.

Llavors, per què CiU va pactar amb Zapatero?

Això li respondrà el senyor Mas. Després de la foto de la Moncloa van passar deu dies llargs fins que *El País* no va filtrar l'articulat precís, que és el que molts vam estar esperant i demanant. I, òbviament, mirant els articles de finançament el canvi és tan brutal que la fallada és sideral i s'ha vist que tot s'ha fet per una foto i a l'hora de la veritat Madrid no ha pagat res. Jo vaig dir a més d'un alt càrrec de Convergència que al PSOE no se li havia de regalar res, que no impedirien un altre Tripartit, com així ha sigut.

I per què, doncs, no s'ha buscat un pacte amb Esquerra, que és el que molts ciutadans esperaven?

Ara està molt bé demanar un pacte amb Esquerra, però ERC és el que ja havia proposat abans d'anar a Madrid, "o retallem junts o retirem junt l'Estatut". Ara de què val queixar-se que s'ha fet un altre Tripartit si és que no podien fer res més. Com pot Esquerra premiar els que van votar l'Estatut a Madrid. I consti que quan des de Con-

vergència em diuen que darrere de Mas hi anava Carod i li dono tota la credibilitat. És a dir, hi va anar Mas perquè si no, hi anava un altre, que també podria ser. No estic dient la cul-

cosa serà també. Jo només dic que hem fet un mal negoci negociant els partits per separat i no actuant conjuntament.

Hi ha massa conformisme?

Penso que Antoni Serra Ramoneda tenia raó al mes de juny quan deia que els catalans no volen acabar d'acceptar que la pèrdua de pes relatiu en tots els àmbits de l'economia en detriment de Madrid respon a decisions polítiques. És molt cru, és com dir no pot ser que em passi a mi. A Serra Ramoneda li van preguntar vostè què votarà i va dir a mi tant me fa, surti "sí" o que "no" les qüestions més importants seguiran centrades a Madrid, les grans concessions d'obra pública, la recaptació d'impostos, les decisions sobre les grans infraestructures, el model d'aeroport, l'agència tributària... Deia que amb el nou Estatut no millorem. I estava trist perquè afirmava que els catalans no volen acabar d'acceptar que tot l'arraconament que està patint Catalunya respon únicament a decisions polítiques. Acceptar això vol dir catalans al carrer, o mobilitzem-nos cí-

vicament o pressionem contra el pilot automàtic del centralisme d'Estat. Encara es viu molt bé a Catalunya, encara hi ha molta empresa familiar, encara hi ha molta activitat per deslocalitzar, potser ens fan falta uns quants anys més de pèrdua de dinamisme, de deslocalització, de provincialització per reaccionar.

Els catalans sempre han de pidolar, no s'ho poden agafar directament?

No ho sé. Jo he fet un llibre de denúncia i explicació de com està tot plegat. L'Estatut ha estat un intent de tenir poder tributari, de tenir recursos per definir grans infraestructures i això a la vista del resultat final ha

Amb reivindicació al carrer i des de la patronal i entitats civils, com em consta que s'està fent, s'hauria fet un pols cívic i polític

pa la té aquest i hi ha un bo i un dolent a la pel·lícula. Esquerra és també responsable del desgavell i si Convergència no s'ha fiat d'Esquerra, per alguna

fracassat. No serà que no s'hagi fet un intent legal dins els canals establerts. De tota manera, penso que aquest podria ser l'últim Estatut de Catalunya. en el sentit que potser ja quedarem definitivament provincialitzats i convertits en comunitat autònoma, i per tant que ja ningú més reivindiqui mai més res; o bé que l'onada d'insatisfacció sigui tan gran que directament demani més que un Estatut. Ningú sap el futur, però per mi són els dos escenaris que hi ha definits. Jo no crec que d'aquí a poc temps fem una reforma de l'Estatut com la que hem fet ara.

Penseu que els diputats del PSC no tenen cap pes a Madrid?

De moment, històricament, mai han trencat un plat. La prova és que al setembre, en una moció votada per CiU, van votar a favor del traspass de la gestió CiU, Esquerra i Iniciativa i el PSC, no. I el senyor Montilla no va anar aquell dia al Congrés dels Diputats. Això va passar al setembre.

És simptomàtic que Germà Bel, exdiputat del PSC, critiqui la gestió descentralitzada dels aeroports i AENA.

Li reconec una gran honestetat intel·lectual. Estic molt content que sigui valent i que estigui donant la cara per aquest tema, que il·lustra fins a quin punt els especialistes més grans d'aquest país que l'han estudiat veuen la magnitud de la tragèdia quan veuen venir el que veuen venir, davant el silenci còmplice del senyor Castells i companyia. Germà Bel feia unes declaracions duríssimes a *El Temps* la setmana passada dient que si AENA dóna la concessió a Clic Air, la filial de baix cost d'Iberia, que és el que passarà, això seria catastròfic per al futur de l'aeroport del Prat i per al futur de l'economia catalana. Ho subscriu plenament.

Però el Prat ja ha aconseguit algun vol intercontinental.

A l'estiu. Aquest estiu n'hi havia disset, però, és clar, amb poca freqüència i sense continuïtat. Sense vols intercontinentals estàs mort. Nestlé no té

reunions globals a Catalunya perquè no hi ha vols directes tot l'any. No es pot demanar a gent que ve del Japó o del Brasil que vingui a Barcelona per Heathrow (Londres) o Barajas. La Chicago Business School acaba de marxar per aquest motiu, perquè estaven farts els directius, que venien cada mes, d'haver de perdre un dia anant i un dia tornant a Londres.

I les fires?

La Fira de Barcelona, congressos com el 3GSM o el de cardiologia, quan siguin globals de debò, és a dir, que no només vinguin europeus i ianquis, sinó hindús, xinesos, brasilers, si no tens aeroport intercontinental ja ni seràs candidata a fer fires d'aquestes en el futur. Això no és casual ni aleatori. Tot està pensat perquè això vagi a Madrid i no a Catalunya.

Hi ha alguna solució?

Per intentar reaccionar en primer lloc s'ha de ser conscient de què passa, de qui depèn i de per què passen les coses. I, llavors, entenc que hem d'estar molt atents perquè el president Zapatero ens va demanar que retiréssim de l'Estatut aprovat al Parlament el traspass de l'aeroport del Prat a canvi d'una propera llei de descentralitza-

ció dels aeroports, que de moment no hi ha cap pressa a fer-la. I ara vindran eleccions i serà l'excusa per ajornar debats que sí que interessin la gent, que afecten la gestió, i no la identitat. La llei qui sap quan serà feta, i de moment es va guanyant temps perquè AENA pugui concedir la nova terminal del Prat, al 2008, tot apunta que a Clic Air, per la qual cosa no hi haurà espai perquè Lufhansa, que seria la decisió bona, pugui venir a instal·lar aquí el seu *hub* intercontinental del sud d'Europa, que vol posar des de fa molts anys. Clic Air, com diu Germà Bel, ve a ser el gos d'atura de l'aeroport del Prat. Això ho va dir al Cercle d'Economia.

Intentarem seguir aquest tema de prop, donar-lo a conèixer a través dels mitjans, sensibilitzar la població. Em consta que hi ha empresaris que tenen ganes de moure-ho i de no deixar-se prendre el pèl com ha passat històricament els últims anys. Tant de bo reaccionem i puguem aconseguir una llei que apropi el port i l'aeroport al territori, que tinguem capacitat de decisió, que puguem definir quines companyies, quins vols ens interessa captar i, sobretot, els beneficis que generarà el Prat gastar-los a Catalunya. ■

